STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lietuvių modernizmo poezija: J. Aistis, H. Radauskas, A. Nyka-Niliūnas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Asist. dr. Neringa Klišienė **Kitas (-i):**	Filologijos fakultetas, Lietuvių literatūros katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	148	48	100

Dalyko (modulio) tikslas
Gebėjimas dirbti ir mokytis savarankiškai, taikant įgytas žinias praktikoje: gebėjimas organizuoti savo darbą ir mokymąsi, pasirenkant tinkamas strategijas užduotims atlikti. Analitinis ir kritinis mąstymas: gebėjimas analizuoti, įžvelgti sąsajas ir vertinti informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius ir kt.). Esminės literatūros mokslo žinios ir gebėjimai: literatūros kaip reiškinio ir literatūrologijos kaip mokslo disciplinos suvokimas. Literatūros tyrėjo kompetencija: gebėjimas savarankiškai atlikti literatūrologinį tyrimą, taikant įgytas filologines žinias ir gebėjimus praktikoje.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Plečiamas studentų literatūrinis ir kultūrinis akiratis, lavinami analitiniai gebėjimai ir literatūrologinis požiūris į poetinį tekstą. Gebės įžvelgti literatūrologinę, kultūros tyrimų srities problemą ir jai ištirti pasirinkti tinkamą empirinę medžiagą, ją sukaupti, analizuoti, sisteminti, kritiškai vertinti, naudodamiesi adekvačiais tyrimo metodais.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; grupės diskusija;	Vertinimas – kaupiamasis: Darbas seminaruose – pranešimas pagal pasirinktą kurso temą.
Gebės kritiškai vertinti informaciją, analizuoti reiškinius, įžvelgti sudėtines dalis ir ryšius tarp jų; gebės kelti probleminius klausimus, dalyvauti diskusijose, argumentuoti savo nuomonę.	Literatūrologinių straipsnių ir šaltinių analizė (savarankiškas skaitymas ir argumentuotas aptarimas seminaruose).	Darbas seminaruose – pranešimas pagal pasirinktą kurso temą (gali būti ir detali poetinių tekstų lyginamoji analizė pasirinktu aspektu).
Suvoks ir gebės apibūdinti literatūrą kaip daugiareikšmį fenomeną, gebės paaiškinti	Literatūrologinių straipsnių ir šaltinių analizė (savarankiškas skaitymas ir argumentuotas	Darbas seminaruose – pranešimas pagal pasirinktą kurso temą (gali būti ir detali

literatūros formavimo (-si) dėsningumus ir principus, struktūrines, žanrines, kompozicines, stilistines, komunikacines kūrinio ypatybes ir tipus.	aptarimas seminaruose); savarankiškas darbas.	poetinių tekstų lyginamoji analizė pasirinktu aspektu).
Įgus kritiškai apmąstyti naujų formų, poetinės raiškos ir sklaidos būdų bei priemonių poveikį sociokultūriniam kontekstui (ir atvirkščiai).	Probleminis dėstymas, grupės diskusija; savarankiškas darbas.	Darbas seminaruose – pranešimas pagal pasirinktą kurso temą (gali būti ir detali poetinių tekstų lyginamoji analizė pasirinktu aspektu).

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Modernusis eilėraštis kaip struktūra ir reikšmės formavimas. Sakymo dabartis. Kalbėtojo figūra ir jos transformacijos. Poezijos „fenomenologija“. (Anti)fenomenologinis, ontinis santykis su pasauliu. Patirties reikšmė. Meno ir juslingumo sankirtos.	2		2				**4**	**5**	Skaitiniai: G. Steiner, „Esatys“ (TE, p. 129–188); T. Eagleton, „Fenomenologija, hermeneutika, recepcijos teorija“, ĮLT, p. 64–99,); J. Aistis, (L, p. 34–39; 42–45); Nyka-Niliūnas: Dienoraščiai (I-III t.). *Pastaba:* privalomi, ruošiantis kiekvienam seminarui. Radauskas, „Apie poeziją“, R, p. 16–19); Šilbajoris, „A. Nykos-Niliūno dienoraščių fragmentai – tariamasis pokalbis su savimi“ (PS, p. 154–161); *Pastaba:* analizuojamų eilėraščių sąrašas bus pateiktas kurso metu.
2. Socioistorinis ir kultūrinis XX a. 4 dešimtmečio kontekstas. Romantizmo ir modernizmo pasaulėjautos kontekstai. Vertybinės nuostatos. Krikščioniškosios kultūros literatūrinė tradicija. Egzistencinės filosofijos interpretacija.	1		1				**2**	**6**	Skaitiniai: V. Kubilius, „VI. Neoromantikų karta“ (3 sk.), p. 299–338, XX ALR); Satkauskytė, „Lūžio pėdsakas“, SPLL, p. 134–144; Nyka-Niliūnas, „Henriko Radausko grįžimas“, TiV, p. 226–235; Tūtlytė, „Vokiečių romantika A. Nykos-Niliūno kūryboje“, IL, p. 135–149) *Analizei:* F. Hölderlino, Nyka-Niliūno eilėraščiai.
3. Poetinės programos. Santykis su romantine tradicija: komplikavimas, konfrontacija, transformacija. Aisčio „Išpažintinė lyrika“: išraiškos aspektas. Radausko nauja poetinė ontologija: romantinio (neoromantinio) meno	2		6				**8**	**8**	Skaitiniai: P. Valéry „Grynoji poezija“, P (9), p. 532–534; Radauskas: „Žodis įteikiant lietuvių rašytojų draugijos premiją“ (R, 1994; p. 20–28); Aistis, „Poesis et veritas“ (kopija);

programų atmetimas. Nyka-Niliūnas: romantizmo idėjos kaip pasaulėjautos sistema ir mąstymo instrumentas. Būtis ir pažinimas tarp romantizmo ir egzistencializmo.									Nyka-Niliūnas: Dienoraščiai (I t.) *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
4. Poetinės komunikacijos strategijos. Subjekto saviraiškos dramaturgija. Intersubjektyvios komunikacijos neįmanomybė (dialoginė struktūra, manipuliacinis santykis su skaitytoju). Subjekto eliminavimas. Sakymo tiesa ir poezijos melas.			2				**2**	**6**	Skaitiniai: Tūtlytė, IL, p. 93–97; Šmitienė, KK, p. 183–196; *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
5. Tekstas – scena. Žaidybinis pasaulis (kaukė, konfliktas, teatrališka savižudybė etc.). Subjekto identifikacijos figūros – personažai. Poetinio pasakojimo teatralizavimas.	2		2				**4**	**7**	Skaitiniai: Šilbajoris, „Henrikas Radauskas ir jo mirties teatras“, PS, p. 162–169; Klišienė, „Henrikas Radauskas: žaidimo apologija“, M, p. 72–80; *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
6. Gamta kaip emocinė subjekto būsenos reprezentacija (Aistis); kaip sąmoninga poetinė transformacija (Radauskas). Ambivalentiškas santykis su gamta, egzistencinės būsenos, modernaus žmogaus bevietiškumo išraiškos (A. Nyka-Niliūnas).	2		2				**4**	**8**	Skaitiniai: Satkauskytė, SPLL, p. 145–157; Tūtlytė, IL, p. 88–92; ELA, p. 206–223. *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
7. Amžinybės klausimas (laikas, prisikėlimo tema, pažinimo problema). Dievas, dievai. Spontaniško tikėjimo magija.	2		4				**6**	**8**	Skaitiniai: Skrupskelytė, „Alfonsas Nyka-Niliūnas: kaip pasakyti Dievą ir būtį“, NŽ (7), p. 31–39; Šilbajoris, „Henrikas Radauskas“, NŽ, p. 460–472; Šidlauskas, „Dievoieškos formos Aisčio poezijoje“, JA, p. 31–41. *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
8. Ontinio visuotinumo idėja – Oskaras Milašius ir A. Nyka-Niliūnas. Namų mistifikavimas, vienatvės tema. Uždrausto kambario motyvas. Ištikimybės ir išdavystės dialektika.	2		2				**4**	**8**	Skaitiniai: O. Milašius, „Vienatvė“, „Talita Cumi“, „Lapkričio simfonija“, „Septynios vienatvės“ *Analizei:* Nykos-Niliūno eilėraščiai.
9. Prancūziškieji kontekstai. Motyvų, stiliaus skoliniai, poetinės idėjos. Baudelaire’as (atspindžio idėja, nuobodulys, dualistinė grožio	2		6				**8**	**9**	Skaitiniai: Baudelaire, *Paryžiaus splinas;* Prustas, *Atrastas laikas*, arba *Žydinčių merginų šešėlyje*

samprata); prustiškasis modelis – laiko tėkmės idėja, praeities įteisinimas. P. Verlaine'as (estetinio liūdesio pagava); P. Valery, T. Gautier – poezijos savitiksliškumo idėja.									(fragmentas); Verlaine'as (H). *Analizei*: Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
10. Intertekstualumas ir jo pobūdis. Palimpsestinis vaizdas. Žvilgsnio pozicija. Santykis su daile, muzika. Mitiniai, literatūriniai siužetai.	2		4				**6**	**9**	Skaitiniai: Laurent Jenny „Formos strategija" (XX LT, p. 287–321) *Analizei:* Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno eilėraščiai.
11. Aisčio, Radausko, Nykos-Niliūno kūrybos poetinė ir akademinė recepcija. Naujos monografijos.			2				**2**	**8**	Skaitiniai: monografijos, akademiniai straipsniai (pasirinktinai). Ostrausko mikrodramos, Marčėno, A. A. Jonyno ir kt. eilėraščiai.
12. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas.								**18**	
Iš viso	**16**		**32**				**48**	**100**	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Kaupiamasis vertinimas: Darbas seminaro metu	20 %	Semestro metu	Vertinama 0–2 balais. 2 balai: aktyviai dalyvauja diskusijoje, argumentuotai atsako į klausimus, formuluoja problemas ir klausimus, teikia motyvuotų kritinių pastabų ar įžvalgų; 1 balas: dalyvauja diskusijoje, atsako į užduodamus klausimus; 0 balų: beveik nedalyvauja diskusijoje arba praleido daugiau nei 1/3 seminarų.
Pranešimas pagal pasirinktą kurso temos aspektą. Viešas jo apgynimas.	30 %	Semestro metu	Vertinama 0–3 balais: susipažinimo su medžiaga išsamumas, gebėjimas ją įdomiai ir problemiškai pateikti, tinkamų pavyzdžių parinkimas. Analitiniai sugebėjimai, kūrybiškumas, sklandžiai pateikta nagrinėjimo teksto analizė. Gebėjimas diskusijos metu atsakyti į auditorijos klausimus, pastabas, pagrįsti savo poziciją.
Egzaminas: Rašto darbas (10-15 psl.). Lyginamoji eilėraščių analizė pasirinktu aspektu. Rašto darbas turi būti pateiktas bent savaitė iki egzamino. Remiantis studento savarankiškai atliktu darbu, egzaminui pateikiamas vienas probleminis atviro pobūdžio klausimas.	50%	Sesijos metu	Egzaminą sudaro: rašto darbas (apimtis: 9000–15000 spaudos ženklų); atsakymas žodžiu į klausimą iš dalyko temų. Gerai parengta poetinio teksto analizė turi apimti vieną (du) probleminius aspektus, atspindėti gebėjimą analitiškai mąstyti bei pritaikyti paskaitų metu įsavintas sąvokas. Vertinama argumentacijos nuoseklumas, pasirinktos problemos (aspekto) analizė, gramatinių, skyrybos, stiliaus klaidų nebuvimas. Žemesnieji vertinimai graduojami pagal analizės adekvatumą ir išsamumą. Pažymys mažinamas už kalbos ir stiliaus klaidas. Atsakymas į klausimą žodžiu: nagrinėjamos medžiagos išmanymas, modernizmo literatūros problemų suvokimas ir motyvuotas jų išdėstymas. Aukščiausių pažymių siekiantys studentai turi pateikti argumentuotą savo požiūrį į problemiškus moderniosios lietuvių literatūros reiškinius savarankiškai parinkdami pavyzdžius iš perskaitytos literatūros (kultūriniai žurnalai, lietuvių literatūrai skirtos

			interneto svetainės ir kt.). Vertinama 1–10 balų, vadovaujantis VU Studijų rezultatų vertinimo tvarka. Gautas egzamino balas dauginamas iš 0,5. Rengiant pranešimą ir / ar rašto darbą, galioja akademinio sąžiningumo ir etiško darbo su GDI principai (žr. Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimo gaires). Jeigu ar rengdamas (-a) pranešimą ir / ar rašydamas (-a) rašto darbą ir studentas (-ė) naudojo GDI, tai pristatydamas (-a) pranešimą arba rašto darbą, tekste privalo aiškiai nurodyti, kaip, kokiems tikslams GDI buvo naudotas. Vertindamas pranešimą ir / ar rašto darbą, dėstytojas turi teisę žodžiu ir / arba raštu patikrinti studento (-ės) darbo autorystę. Studentui (-ei) negebant paaiškinti savo pranešimo turinio arba rašto darbo teksto, negebant atsakyti į su pateiktu pranešimu ar tekstu susijusius konkrečius klausimus, galima darbą laikyti parengtu nesąžiningai.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privaloma literatūra				
Jonas Aistis	1961 (2 leid.)	*Poezija* (P)		Niujorkas: Romuva / Tėvų pranciškonų spaustuvė
Henrikas Radauskas	1999 (1965)	*Eilėraščiai* (E)		Vilnius: Baltos lankos
Alfonsas Nyka-Niliūnas	1989	*Būties erozija. Eilėraščiai 1937-1984* (BE)		Vilnius: Vaga (prieinama PDF formatu)
Vytautas Kubilius (sud.)	2004	*Jonas Aistis. Laiškai 1929-1973 (L)*		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Alfonsas Nyka-Niliūnas	2002	*Dienoraščio fragmentai 1938-1975* (DF1)		Vilnius: Baltos lankos
Alfonsas Nyka-Niliūnas	2009	*Dienoraščio fragmentai 2001-2009. Papildymai 1940-2000* (DF2)		Vilnius: Baltos lankos
Alfonsas Nyka-Niliūnas	1996	*Temos ir variacijos: literatūra, kritika,*		Vilnius: Baltos lankos

		polemika (TiV)		
Giedrius Viliūnas (sud.)	1994	Radauskas. *Apie kūrybą ir save. Recenzijos ir straipsniai. Henrikas Radauskas atsiminimuose ir kritikoje* (R)		Vilnius: Baltos lankos
Rita Tūtlytė	2006	*Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita* (IL)		Vilnius: Gimtasis žodis
Giedrė Šmitienė	2007	*Kalbėti kūnu: fenomenologinė Alfonso Nykos-Niliūno kūrybos studija* (KK)		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Rimvydas Šilbajoris	2004	*Poezijos skaitymai* (PS)		Chicago: Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas
Rimvydas Šilbajoris	1992	*Netekties ženklai* (NŽ)		Vilnius : Vaga
Dalia Satkauskytė	2008	*Subjektyvumo profiliai lietuvių literatūroje* (SPLL)		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Dalia Satkauskytė	1996	*Lietuvių poezijos kalbinė savimonė: raidos tendencijos* (LPKS)		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Vytautas Kubilius	1982	*XX amžiaus lietuvių lyrika* (XX ALL)		Vilnius : Vaga
Marijus Šidlauskas	2004	„Dievoieškos formos Aisčio		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

		poezijoje“, in: *Jonas Aistis: „Praregėję s ilgesio akim“. Mokslinės konferencijos medžiaga* (JA)		
Liūtas Mockūnas (sud.)	1989	*Egzodo literatūros atšvaitai* (ELA)		Vilnius : Vaga
Terry Eagleton	2000	*Įvadas į literatūros teoriją* (ĮLT)		Vilnius: Baltos lankos
Aušra Jurgutienė	2011	*XX amžiaus literatūros teorijos: chrestomatija aukštųjų mokyklų studentams* (XX LT)	II dalis	Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
George Steiner	1998	*Tikrosios esatys* (TE)		Vilnius: Aidai
Paul Valéry	1991	*Proskyna*	Nr. 9 (18)	
Neringa Klišienė	2010	Henrikas Radauskas: žaidimo apologija, in: *Metai* (M)	Nr. 7	
Neringa Klišienė	2014	Jonas Aistis ir Paulis Verlaine’as: „kito balso melodija“, in: *Inter-studia humanitatis.* (IH 17)	Nr. 17	Vilnius: BMK leidykla
Viktorija Skrupskelytė	2015	Alfonsas Nyka-Niliūnas: kaip pasakyti Dievą ir būtį, in: *Naujasis židinys* (NŽ)	Nr, 7	https://etalpykla.lituanistika.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2015~1517844917388/J.04~2015~1517844917388.pdf

Papildoma literatūra				
Charles Baudelaire	1995	*Paryžiaus splinas* (PS)		Vilnius: Baltos lankos
Marcel Proust	1997	*Atrastas laikas* (AL)		Vilnius: Alma littera
Oskaras Milašius	1996	*Poezija* (P)		Vilnius: Vaga
Friedrich Hölderlin	1995	*Eilėraščiai* (E)		Vilnius: Aidai
	2018	*Hieronymus* (H)	Nr. 5	https://www.llvs.lt/uploads/manager/files/zurnalas/hieronymus_2018-05.pdf
	2019	*Colloquia*	Nr. 43	http://www.llti.lt/lt/colloquia_43_struc_240742/
Antanas Andrijauskas	1995	*Grožis ir menas. Estetikos ir meno filosofijos idėjų istorija*		Vilniaus dailės akademijos leidykla

Atnaujinta: 2026-10-14